

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

Základní škola Ústí nad Orlicí, Třebovská 147

Pro školní rok: 2019 – 2020

LEGISLATIVA:

Preventivní program školy vychází z množství aktualizovaných zákonů, vyhlášek a metodických pokynů:

NÁRODNÍ STRATEGIE PRIMÁRNÍ PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ DĚTÍ A MLÁDEŽE NA OBDOBÍ 2019 – 2027

AKČNÍ PLÁN REALIZACE NA OBDOBÍ 2019 - 2021

ZÁKONY:

Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

562/2004 Sb. změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona

563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Zákon č. 379/2001 Sb., k ochraně před škodami působenými tabákem, alkoholem, návykovými látkami

VYHLÁŠKY:

Vyhláška č. 147/2011 Sb.

Vyhláška č. 116/2011 Sb.

METODICKÉ POKYNY A DOPORUČENÍ:

- Metodický pokyn Ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení

šikanování ve školách a školských zařízeních č. j. 22294/2013-1. a jeho rozšíření a zpřesnění ze 2. září 2016

- Metodické doporučení k prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, MŠMT č. j. 21291/2010-28.

- Metodický pokyn k výchově proti projevům rasizmu, xenofobie a intolerance, MŠMT

č. j. 14423/99-22

- Metodický pokyn k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení,

MŠMT č. j. 28275/2000-22

- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků

z vyučování, prevenci záškoláctví, MŠMT č. j. 10194/2002-14

- Metodický pokyn spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií

ČR při prevenci a vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a

mládeži páchané, MŠMT č. j. 25884/2003-24

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT

č. j. 21291/2010-28) (Netolismus, sebepoškozování, nová náboženská hnutí, rizikové sexuální

chování, příslušnost k subkulturám, domácí násilí)

- Metodické doporučení Č.j.: MSMT-32550/2017-1 (Kyberšikana a další formy kybernetické agrese)

- Metodické doporučení Č.j.: MSMT-32549/2017-1 (Vandalismus)

- Metodické doporučení Č. j.: MSMT-32548/2017-1 (Záškoláctví)

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY:

Ředitel školy: Mgr. Pavel Svatoš, tel: 736601052

Zástupce ředitele: Mgr. Jitka Hájková, tel: 736503313

Metodik prevence: Mgr. Radomil Jindra, tel: 775023403, mail: radomil.jindra@zstrebovska-ustino.cz

Výchovný poradce: Mgr. Miroslava Kroulíková, mail: miroslava.kroulikova@zstrebovska-ustino.cz

ZŠ Ústí nad Orlicí, Třebovská 147 leží v okrajové městské části Hylváty. To byla kdysi samostatná vesnice (po válce dosídlená), do které bylo později postaveno panelové sídliště. To je dodnes patrné v sociální struktuře společnosti i dětí. Dojíždějících do naší školy není mnoho. Z Knapovce už k nám dojíždějí jenom starší děti, mladší kvůli lepší dopravní dostupnosti chodí do městských škol. Několik jednotlivců dojíždí z jiných lokalit.

ZŠ Třebovská je malá škola s 209 žáky, s jednou třídou v ročníku. To je v oblasti prevence rizikového chování určitou výhodou. Ve školním roce 2015/16 proběhlo na naší škole dotazníkové šetření „Mapa školy“ (Scio), ze kterého vyplynuly některé skutečnosti důležité z hlediska primární prevence: Celkové klima školy se jeví jako uspokojivé. Vzájemné vztahy mezi žáky jsou ale samotnými žáky, rodiči i učiteli shledávány jako ne vždy ideální. V pocitu bezpečí jsou patrné rozdíly mezi jednotlivými třídami. Rizikovými místy jsou WC, chodby o přestávkách, šatny.

V minulosti byly aktivity primární prevence realizovány dle finančních možností a aktuální nabídky programů od různých externích poskytovatelů. Od školního roku 2015/2016 jsme obnovili spolupráci se Semiramis z. ú., Centrum primární prevence, Krunertova 425, 500 04 Hradec Králové. Tím je na naší škole realizován promyšlený komplexní a akreditovaný program všeobecné dlouhodobé primární prevence zaměřený na rizikové chování a zdravý životní styl podle nejmodernějších trendů v oblasti primární prevence. Kromě vlastních preventivních programů pro třídní kolektivy pro nás Semiramis zajišťují podporu, konzultace a vzdělávání školního metodika prevence i dalších pedagogů.

CÍLE PROGRAMU

Realizace preventivního programu školy vychází z platné legislativy (viz výše), která do prevence sociálně patologických jevů zařazuje konzumaci drog včetně alkoholu, kouření, kriminalitu, virtuální drogy a gambling, záškoláctví, šikanu a jiné násilí, rasismus, xenofobii, intoleranci, antisemitismus, netolismus, sebepoškozování, nová náboženská hnutí, rizikové sexuální chování, příslušenství k subkulturám a problematiku domácího násilí. Cílem preventivního programu školy je ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopná orientovat se v dané

problematice, zkoumat ji, ptát se, činit rozhodnutí, vážit si svého zdraví, nakládat se svým volným časem a zvládat základní sociální dovednosti. K přesnému vymezení pojmů, charakteristice sociálně patologických jevů a vhodným postupům k jejich prevenci, rozpoznání a řešení viz metodické pokyny MŠMT a odborná literatura.

Základním cílem naší školy je výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, rozvoji své osobnosti, osvojování si a rozvíjení pozitivních mezilidských vztahů a úctě k životu druhého člověka, respekt k individualitě každého jedince, humánnímu a tolerantnímu jednání, jednání s právními normami. Jako aktuální cíl z výsledků „Mapy školy“ (viz výše) vyplývá snaha o zlepšení vztahů mezi žáky a prevence šikany.

REALIZACE CÍLŮ:

Za realizaci cílů jsou zodpovědní:

- Školní metodik prevence (zajišťuje externí preventivní programy, sestavuje plán činnosti pro aktuální školní rok, koordinuje činnost ostatních učitelů, poskytuje informace)
- Třídní učitelé (ve třídnických hodinách systematicky pracují se třídou a utvářejí tak bezpečné prostředí, účastní se preventivních programů spolu se třídou)
- Vyučující předmětů, v jejichž rámci jsou zařazena témata prevence

V 1. – 5. ročníku budou témata sociálně patologických jevů a výchovy ke zdravému životnímu stylu

nenásilně zařazena do výuky. Jejich obsah budou žákům prezentovat třídní učitelky, které skupiny dětí dobře znají a vědí, na kterou problematiku se nejvíce zaměřit. Zároveň bychom chtěli dětem nabídnout možnost besedovat s odborníky, umožnit jim vyzkoušet si své vědomosti a dovednosti v praxi.

PREVENCE V HODINÁCH – vlastní program:

1. a 2. ročník:

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- navazování příznivého psychosociologického klimatu ve třídě, včasné odhalování specifických poruch učení a chování či jiných postižení dětí
- výchova k vhodnému využívání volného času po vyučování
- osvojování správné hygieny a stravovacích návyků
- vycházky do přírody

3. - 5. ročník:

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- rozvoj citového a právního vědomí, formování občanských postojů
- všestranný rozvoj osobnosti dítěte, zvyšování sebevědomí, správné sebehodnocení, sebeúcta, učit děti zvládat životní problémy a konflikty, vést je ke schopnosti vyrovnat se s odmítnutím, selháním a zklamáním
- výchova k umění komunikovat (v rodině, staršími lidmi, přáteli,...), vztah ke kamarádům, partě, výchova k toleranci, mezilidské vztahy
- poučení o škodlivosti kouření, alkoholu a zneužívání drog
- výběr vhodné náplně volného času

6. - 9. ročník:

- realizace programu prochází všemi předměty:

Rodinná výchova:

- vztahy v rodině, vztahy k vrstevníkům, mladším a slabším spolužákům
- vztahy k lidem odlišných názorů, náboženství, kultury, barvy pleti, vztah k handicapovaným lidem

- závislosti, návykové látky, hrozba nemocí spojených s moderním životním stylem apod.

Občanská výchova:

- rozvoj právního vědomí žáků – trestné činy, trestné činy v oblasti sociálně patologických jevů, právní podstata trestných činů, právní odpovědnost

- formou besedy s Policií ČR nebo kurátorem

Výtvarná výchova:

- zařazování témat vztahujícím se k sociálně patologickým jevům: jak využívám svůj volný čas, můj vztah k drogám, kouření, alkoholu, reklama – pochopení principu reklamy

Tělesná výchova:

- sport a sociálně patologické jevy – význam sportu v prevenci, soutěžení, fairplay, vztahy mezi hráči, vzájemná pomoc a povzbuzování při soutěžích, podpora a povzbuzování mladších, slabších a méně zkušených žáků

- uplatňování při TV, sportovních soutěžích ve škole i při reprezentaci školy na veřejnosti, zvyšování odolnosti proti zátěžím, posilování, relaxace, regenerace po zátěži, doping

Český jazyk:

- slohové práce na téma drogy a společnost, drogy a já, co bych poradil spolužákovi, který je šikanován, který bere drogy, můj názor na soužití s lidmi jiného názoru, barvy pleti apod.

- literatura 70. let – Radek John apod.

Zeměpis:

- výchova k toleranci mezi lidmi jiných ras, náboženství, kultury, vegetační pásma světa – hlavní oblasti produkce drogových látek

Přírodopis:

- podstata drog, působení návykových látek na organismus po jejich požití (mák, durman, konopí, houby apod.)

Chemie:

Chemické složení některých drog, zneužití léků k výrobě drog, alkohol apod.

Dějepis:

- projevy rasismu, nacionalismu, antisemitismu apod. v dějinách (občanská válka v USA, 2. svět. válka v Evropě)

- význam objevů (Kolumbus apod.) – dovoz tabáku do Evropy, ...

Anglický jazyk:

- slovní zásoba, internet

Informatika:

- správné využití počítačů při studiu i zábavě, hygiena práce s počítačem, ...

SPECIFICKÉ CÍLE V JEDNOTLIVÝCH ROČNÍCÍCH

6. ročník: - schopnost zvládnutí zvýšených nároků na učivo (zvýšení objemu a struktury učiva), změna kolektivu a třídního učitele, prevence šikanování, prevence netolismu, domácí násilí

7. ročník: - posilování kladného sebepřijetí, sebe prezentace, sebepoznávání, mapování vztahů v třídním kolektivu, posilování pozitivních vztahů v třídním kolektivu, posilování komunikačních dovedností, prevence šikanování

8. ročník: - prevence zneužívání návykových látek, posilování pozitivní hodnotové orientace, prevence rizikového sexuálního chování, prevence sebepoškozování, prevence rasistických a xenofobních postojů, domácí násilí

9. ročník: - zdravý životní styl – zdravotní rizika spojená s užíváním drog, HIV, AIDS, anorexie, bulimie, prevence řešení násilného chování, základy právního vědomí, prevence rizikového sexuálního chování, nová náboženská hnutí, příslušnost k subkulturám

VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

Škola nabízí širokou škálu zájmových činností vedených učiteli (např. sportovní hry, výtvarné kroužky, hra na kytaru apod.). Součástí volnočasových aktivit našich žáků jsou pochopitelně i kroužky organizací sídlících v našem městě, např. DDM Ústí nad Orlicí, TJ SOKOL, TJ Jiskra Ústí nad Orlicí, Hudební škola v Ústí nad Orlicí apod.

V období polední přestávky nabízí naše škola možnost navštívení školní knihovny. Zde si mají žáci možnost nejen zapůjčit knihy, ale je zde uložena i celá řada deskových a společenských her, které si mohou žáci vypůjčit pro vyplnění volného času mezi dopoledním a odpoledním vyučováním. Rovněž

je zde k dispozici výpočetní technika.

Děti 1. stupně mají možnost navštěvovat školní družinu, která je v provozu denně od 6,30 hodin do 16,15 hodin. V rámci programu školní družiny jsou i zájmové kroužky a celá řada dalších aktivit, které pro děti ŠD pořádá během celého školního roku, např. stmelovací odpoledne pro nově přijaté děti do ŠD spojené s různými soutěžemi, příprava vánoční výstavy a besídky, různé výstavy v prostorách družiny, sportovní aktivity a společné odpoledne dětí s rodiči.

AKCE ŠKOLY

Přehled plánovaných školních akcí je (jako samostatná příloha) součástí Výchovně-vzdělávacího plánu pro jednotlivé školní roky, který je průběžně doplňován dle aktuální nabídky a situace ve škole. Škola spolupracuje s PPP Ústí nad Orlicí, SVP Mimoza Ústí nad Orlicí, Policií ČR, kurátorem výchovné péče pro mládež, SZŠ Ústí nad Orlicí, KHS a dalšími institucemi, které škole nabízejí preventivní programy a besedy.

SPOLUPRÁCE S RODIČI

Všeobecné informace o problémech a o situaci mezi žáky na škole se podávají na společných schůzkách rodičů a učitelů, případně formou dopisů. Osobní informace o jednotlivých žácích se rodičům poskytují na předem domluvených informativních schůzkách s vedením školy, třídním učitelem, výchovným poradcem, školním metodikem prevence. Škola nabízí kontaktní adresy pro pomoc při řešení sociálně patologických jevů, odbornou literaturu, zprostředkování besed s odborníky pro rodiče.

SPOLUPRÁCE SE SPECIALIZOVANÝMI ODBORNÍKY

- PPP Ústí nad Orlicí Pedagogicko-psychologická poradna Ústí nad Orlicí Královéhradecká 513, 562 01 Ústí nad Orlicí, Telefon: 465 521 296, Mobil: 776 611 695, E-mail: info@pppuo.cz
- Okresní metodik prevence: PhDr. Petra Novotná, mail: info@pppuo.cz, tel.: 465 521 296
- Školský koordinátor prevence pro Pardubický kraj: Mgr. Renata Černíková, tel.: 466 026 240
- Krajská hygienická stanice Pardubického kraje – územní pracoviště Ústí nad Orlicí Smetanova 1390, 562 01 Ústí nad Orlicí
- Policie ČR: Oddělení tisku a prevence - adresa: Dělnická 1188, 562 27 Ústí nad Orlicí, tel.: 974

580 207, e-mail: uo.tisk@pcr.cz, Obvodní oddělení Ústí nad Orlicí, adresa: Dělnická 1188, 562 27 Ústí nad Orlicí, tel.: 974 580 661, e-mail: uo.oop.ustinadorlici@pcr.cz

- Městská policie Ústí nad Orlicí: Kostelní 18, 56201 Ústí nad Orlicí, tel.: 465 514 265

- Středisko výchovné péče MIMOZA Ústí nad Orlicí: Andrlíkova 972, 562 01 Ústí nad Orlicí, tel.: (+420) 465 526 969, mob.: (+420) 737 568 228

- Kurátor a soc. pracovníci soc. referátu v Ústí nad Orlicí: Bc. Heulerová Sylva - Oddělení sociálně-právní ochrany dětí – vedoucí, e-mail: heulerova@muuo.cz, tel.: 465 514 517, 733 162 95

- Semiramis z.ú., Centrum primární prevence: Mgr. Tereza Berková, Vedoucí Centra primární prevence Královéhradecký kraj Semiramis z.ú., Krunertova 425, 500 04 Hradec Králové, tel.: +420 777 358 927, email: tereza.berkova@os-semiramis.cz, <http://www.os-semiramis.cz>

- Linka důvěry Ústí nad Orlicí: 465 52 42 52, <http://www.linkaduveryuo.cz/>

- Klinika adiktologie: <http://www.adiktologie.cz>

VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGŮ

Výchovný poradce, školní metodik prevence a další pedagogové se účastní řady seminářů, přednášek, akreditovaných kurzů k problematice zdravého životního stylu, šikanování a dalších sociálně patologických jevů. Nezbytné je pak samostudium (odborná literatura, tisk, film, video, internet,...).

MATERIÁLNÍ ZÁZEMÍ

Literatura, časopisy, video, reklamní materiály, jsou dostupné v místní školní knihovně. V současnosti je však většina odborných materiálů dostupná na internetu.

PŘÍLOHA 1:

PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

Tento Program proti šikanování je součástí preventivního programu školy

ZŠ Ústí nad Orlicí, Třebovská 147 na školní rok 2018 - 2019.

Dle Metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikanování č. j. MSMT- 22294/2013-1 ze dne 2. 7. 2013 a jeho zpřesnění a aktualizace z 2. září 2016. Na tvorbě a realizaci programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Koordinace jeho tvorby patří ke standardní činnosti školního metodika prevence. Ten podle potřeby spolupracuje s metodikem prevence v PPP. Za realizaci a hodnocení programu je odpovědný ředitel školy. Cílem programu je vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Důležité je zaměřit se na oblast komunikace a vztahů mezi žáky ve třídách, a to bez ohledu na to, zda tam k projevům šikany již došlo, či ne. Současně je třeba stanovit smysluplnou strukturu programu. K jeho sestavení a realizaci je kromě metodického pokynu vhodné využít publikaci Kolář, M. (2001). Bolest šikanování. Praha: Portál, kterou ve šk. roce 2001/2002 obdržely všechny školy v ČR a Školní program proti šikanování – materiál MSMT k dispozici na www.pppnj.cz

Charakteristika šikany

(1) Šikana je agresivní chování ze strany žáka/ů vůči žákovi nebo skupině žáků či učitelů, které se v čase opakuje (nikoli nutně) a je založeno na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně a/nebo v případě šikany učitele také profesionálně. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepříjemností útoku pro oběť a samoučelností agrese.

(2) Podoby šikany:

- Přímá šikana může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy), verbální (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře k rase, národnosti, etnicitě, náboženství nebo sexualitě,

výhrůžky, násilné a manipulativní příkazy); nebo neverbální (např. urážlivá gesta a zvuky, zírání, používání zastrašujících nebo výhrůžných výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení/schovávání/kradení věcí nebo učebních pomůcek).

- Nepřímá šikana má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení a poškodit sociální status oběti. Tato šikana je vykonávána způsobem, kdy útočník působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Hlavní agresor k útoku často využívá prostředníka, neútočí přímo. Nepřímá šikana je většinou nefyzická, nicméně v některých případech může být také třetí strana manipulována do situace, kdy má zapříčinit fyzické ublížení. Nefyzické formy nepřímé šikany pak mohou zahrnovat záměrnou ignoraci nebo izolování žáka nebo učitele rozšiřování zákeřných pomluv a lží, neoprávněná nařčení ze sexuálního obtěžování nebo nespravedlivého hodnocení (u učitele), ničení pověsti a reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace.

- Jednou z nejčastějších forem šikany je také elektronická šikana, tj. kyberšikana, která může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka či učitele s dehonestujícím obsahem, prezentace ponižujících videí na portálech, jako je youtube.com, spoluzaci.cz nebo facebook.com apod., prezentace zraňujících komentářů na webu, rozesílání vulgárních nebo výhrůžných koláží s tváří žáka nebo učitele či příslušníků jeho rodiny, výhrůžné SMS nebo e-maily apod. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana ze své podstaty mnohem větší dosah, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti. Pokud je oběť šikanována ve třídě, svědky pomluv, nadávek, posmívání a ztrapňování je max. několik desítek lidí. V prostředí internetu může být svědkem (ale i útočníkem) stejného chování i několik desítek tisíc lidí. Kyberšikana bývá u dětí školního věku často doplňkem klasické přímé a nepřímé šikany. Je tedy důležité při řešení prověřit případné souvislosti s klasickou šikanou. Tedy pokud probíhá klasická šikana (např. nadávky, ponižování), je nutné zjistit situaci oběti v kyberprostoru (mobil, profil, chat apod.) a naopak. Škola by se kyberšikanou měla zabývat vždy, když se o ní dozví. Základním úkolem musí být zmapování konkrétního případu, které škole pomůže rozhodnout se pro správný postup řešení. 2

(3) Hranice, která odlišuje šikanování od škádlení nebo agrese, bývá někdy nezřetelná. U žáků se za šikanování nepovažuje škádlení nebo agrese, které nemá znaky šikanování. Jedním z rozlišujících prvků je schopnost žáka škádlení opětvovat, bránit se mu, zastavit ho. Ve chvíli, kdy se žák škádlení nebo agresi neumí nebo nemůže bránit, cítí se bezradný a bezmocný, a přesto škádlení nebo agrese pokračuje, pak toto chování přerůstá v šikanu. Podobně, jedná-li se o šikanu pedagoga žáky, pak šikana není zlobení a nerespektování ze strany žáků, které postrádá znaky šikany. Naopak přerůstá v šikanu, stává-li se vědomým, záměrným, úmyslným a cítí-li pedagog, že není v jeho moci jej zastavit, cítí se bezbranně, ztrácí autoritu a poměr sil v rolích žák/žáci x pedagog se obrací.

(4) Většina obětí šikany a jejich svědků se snaží situaci udržet co nejdéle v tajnosti, bojí se někomu svěřit. Důsledkem může být podcenění závažnosti a rozsahu výskytu šikany nebo obtížné nalezení útočníků. Proto je v prevenci velmi důležité zaměřit se specificky na identifikaci rizikových znaků a signálů pro výskyt šikany.

(5) Důvodem nebo obsahem šikany může být jakákoli odlišnost žáka nebo pedagoga, např. fyzická zdatnost, vzhled, hmotnost, barva pleti, tělesná neobratnost, inteligence - snížení rozumových schopností, nebo naopak nadání, jazyková/komunikační bariéra, socio-ekonomická odlišnost, psychická odlišnost, speciální vzdělávací potřeby žáka apod. Šikana může mít také specifický obraz, odehrává-li se ve vztahu k žákům nebo pedagogům z důvodu etnicity (v ČR bývá v této souvislosti nejčastější anticiganismus), rasové nebo národnostní příslušnosti, náboženského vyznání nebo víry (často také v kombinaci s pohlavím např. muslimské dívky, židovští chlapci apod.), sexuální orientace (nejčastěji proti homosexuálům) apod.

Na začátku školního roku jsou žáci seznámeni se školním řádem třídním učitelem. Součástí tohoto poučení je problematika sociálně patologických jevů a tedy i šikany. Každý žák má napsáno v žákovské knížce a potvrzuje svým podpisem, že byl seznámen se školním řádem a poučen o důsledcích jeho porušení. Totéž potvrzuje i zákonný zástupce žáka. Třídní učitelé žákům vysvětlí náplň funkce výchovný poradce, školní metodik prevence, jak se na ně může obrátit. Zákonní zástupci na první třídní schůzce jsou seznámeni s danou problematikou, možnostmi řešení. Taktéž s náplní práce

výchovného poradce, školního metodika prevence. Školní program proti šikanování je zveřejněn na webových stránkách školy.

A. Řešení šikany v počátečním stádiu (situace, které škola zvládne řešit vlastními silami.)

1. rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, s oběťmi.
2. zajištění bezpečnosti obětem, svědkům
3. informovat vedení školy, rodiče obětí
4. informovat o postupech při zajištění bezpečnosti žáků pedagogický sbor
5. zjištění dalších dostupných svědků, informací
6. rozhovor s agresory, zabránit konfrontaci agresorů
7. projednání na výchovné komise, účast dítě agresor i zákonný zástupce, přijetí výchovného opatření, doporučení vyhledat odborníka
8. podat informace žákům konkrétní třídy
9. svolat mimořádnou třídní schůzku, informovat rodiče ostatních žáků
10. kontaktovat odborné pracovníky z PPP nebo dalších neziskových organizací pro práci se třídou
11. na nejbližší pedagogické radě informovat pedagogický sbor

zodpovídá: třídní učitel, ŠMP – Mgr. Radomil Jindra, výchovný poradce – Mgr. Miroslava Kroulíková, vedení školy

B. Řešení šikany v pokročilém stádiu

Situace, kdy škola potřebuje pomoc zvenku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a policií. Sem patří řešení případů pokročilé a nestandardní šikany, např. výbuchu skupinového násilí vůči oběti. Při práci se třídou externího realizátora by měl být na programu přítomen pedagogický pracovník školy, který v něm bude pokračovat.

1. překonání šoku pedagogických pracovníků, bezprostřední ochrana oběti (obětí)
2. domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu řešení
3. zabránit domluvě agresorů
4. nahlášení policii

5. informovat zákonné zástupce
6. vlastní vyšetřování
7. projednání na výchovné komisi, účast zákonného zástupce i žáka-agresora, přijetí výchovného opatření, doporučení zákonným zástupcům vyhledat odborníka
8. podat informace žákům konkrétní třídy
9. svolat mimořádnou třídní schůzku, informovat rodiče ostatních žáků
10. kontaktovat odborné pracovníky z PPP nebo dalších neziskových organizací pro práci se třídou
11. na nejbližší pedagogické radě informovat pedagogický sbor
12. v dalším časovém období pracovat s danou třídou, informovat pedagogickou radu

zodpovídá: třídní učitel, metodik prevence – Mgr. Radomil Jindra, výchovný poradce – Mgr. Miroslava Kroulíková, vedení školy

Organizace a odborníci, kteří se budou podílet na prevenci sociálně patologických jevů a řešení

Šikany:

- Odbor sociálních služeb – Bc. Heulerová Sylva - Oddělení sociálně-právní ochrany dětí –

vedoucí, Email: heulerova@muuo.cz, tel.: 465 514 517, 733 162 95 OSPOD – Středisko výchovné péče

Mimóza, Mírové náměstí 1388, 562 01, Ústí nad Orlicí, tel.: 465 526 969, mail:

svpmimoz@centrum.cz,

www.svp-mimoz.cz

- Pedagogicko-psychologická poradna Ústí nad Orlicí, Královéhradecká 513, 562 01, Ústí nad Orlicí, tel.: 465 521 296, mail: info@pppuo.cz, www.pppuo.cz

- Policie ČR Dělnická 1188, 56201 Ústí nad Orlicí, tel.: tísňové volání 158, UO 465 562 660, 974 539 111, mluvčí a kontaktní osoba Eva Sichrová - V případě těžké šikany, ublížení na zdraví, krádeže, ohrožování zdraví a života. Zde se můžete i informovat, zda se jedná, či nejedná o trestný čin.

Preventivní aktivity zaměřené specificky proti vzniku šikanování:

Aktivity mají vést k vytváření bezpečného prostředí – podporovat solidaritu a toleranci, vědomí sounáležitosti, vytvářet podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy, rozvíjet spolupráci mezi dětmi a jejich vzájemný respekt, rozvíjet jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince. Pokud se na prevenci podílí externí realizátor, měl by být na jeho

programu přítomen pedagogický pracovník školy, který v něm bude pokračovat.

Zajištění vzdělání pedagogických a nepedagogických pracovníků v problematice šikanování:

Ředitel zajistí vzdělávání pracovníků pedagogických i nepedagogických pracovníků v akreditovaných

kurzech k problematice šikanování. Vzdělávání poskytuje např. projekt Minimalizace šikany

www.minimalizacesikany.cz

PŘÍLOHA 2:

Přehled plánovaných akcí primární prevence pro školní rok 2018/2019

Metodik prevence

- aktualizace preventivního programu školy (září 2019)
- účast na setkáních metodiků Semiramis v Hradci Králové (prosinec a červen). Na setkáních jsou prezentovány aktuální novinky z oblasti primární prevence, jsou zde konzultovány preventivní programy škol a diskutována aktuální témata
- účast na okresních setkáních metodiků prevence

Programy VDPP Semiramis

- Semiramis nám letos zajišťují Program všeobecné dlouhodobé primární prevence zaměřený na rizikové chování a zdravý životní styl (Program VDPP II.) již v pěti třídách: páté, šesté, sedmé, osmé a deváté. Dosáhli jsme tak kýženého stavu, který plánujeme v příštích letech udržovat i přes zvýšenou finanční nákladnost
- Stále zvažujeme také zapojení ostatních tříd prvního stupně do programu „Kočičí zahrada“, kde Semiramis poskytují promyšlenou metodiku a proškolení prvostupňových pedagogů, kteří vlastní programy ve třídě poté realizují samostatně.
- U lektorské dvojice Michaela Blažková – Linda Špásová by neměly nastat změny, takže by tyto lektorky Semiramis měly pracovat se všemi třídami (5. – 9.)

Další plánované akce

- „Příběhy bezpráví“ - projekt organizace Člověk v tísni – projekce a beseda s pamětníkem pro žáky 9. třídy (listopad 2019)
- Prevence AIDS – program Střední zdravotnické školy pro žáky 9. třídy (prosinec 2019)
- „Jeden svět“ – festival dokumentárních filmů o lidských právech – pro žáky druhého stupně, v případě vhodné nabídky i vyšších tříd prvního stupně (jaro 2020)
- Beseda s pracovníky Linky důvěry Ústí nad Orlicí pro 5. a 6. třídu (v průběhu školního roku)
- Exkurze Terezín (únor 2020) pro žáky 9. třídy
- Další vhodné akce budou do plánu zařazeny průběžně podle aktuální nabídky pro školu

Zpracoval: Mgr. Radomil Jindra, školní metodik prevence, V Ústí nad Orlicí 10. 9. 2019